

Kontroll av svartsøtvier

Mars 2023

**Norsk
Landbruksrådgiving**

SVARTSØTVIER (*Solanum nigrum*)

VOKSEPLASS

- Utbredt på Sør- og Østlandet, men sees også på Vestlandet, i Trøndelag og Nordland
- Liker løs jord
- Økende problem i radkulturer som grønnsaker og potet, spesielt i tidligproduksjon med plastdekke/ fiberduk
- Trives ikke i kornåker eller andre kulturer som er tette fra tidlig i vekstsesongen

BIOLOGI

- Ettårig (sommer-)
- Stengel 30-60 cm høy hovedsakelig uten hår
- Kan bli som en busk om den har mye plass/ lys
- Kraftig pålerot med mye siderøtter
- Spiring i varm jord, 15-20°C
- Svært rask spiring
- Maksimal spiredybde er 4 cm
- Små, sterkt tilspissede frøblad (lett håret)
- Varige blad kommer enkeltvis (hår på undersiden)
- Bladene er stilket, bredt eggeformet, mørke-grønne, ofte med blå-rødt fargeskjær
- Bladkant kan være slett eller mer takkete
- *Blomst*: Femtakket hvit stjerne med gul kjegle av støvbærere i midten (0,5-1 cm i diameter) i halvskjerm
- Blomstrer etter ca 630 døgngrader, i juli-september
- Svarte bær med mange frø (30-70 frø/bær)
- Gjennomsnittlig 5-600 frø/ plante
- Frø kan overleve opp mot 40 år i jorda

SPREDEMÅTE

- Kun med frø
- Spredning primært med dryssing og jordarbeiding
- Mulig spredning med fugler, kompost, høsteutstyr, insektsnett/fiberduk
- Blant annet innført med importerte grønnsaksfrø

HVA ER PROBLEMATISK MED SVARTSØTVIER

- Hele planten inneholder **Solanin** som er giftig både for mennesker og dyr. Kan gi oppkast, diarè, omtåket tilstand
- Vertsplante for potetkreft og PCN (potetcystenematode)
- Gir redusert avling av kuturveksten pga konkurranse om vann, lys og næring
- Konservesert og - bønner (og også ert til modning) bør ikke dyrkes på areal med svartstøtvier. Vanskelig å skille ut «bærene» fra ertene/ bønnene.

Svartsøtvier i potetåker. Se forskjell i farge og form på bladene.

BEKJEMPING

- Damping av jorda - minst 75°C i 3 minutter
- Falskt såbed – evt. med fiberduk for å øke temperaturen
- Luking eller hakking. Etter frøsetting bør planter ut av åkeren
- Ugrasharving og radrensing
- Harving eller kjemisk brakking på vendeteiger/ etter opptak av tidlige kulturer - slik at du unngår frøsetting
- **Centium**: Relativ god effekt. Godkjent i *potet, oljevekster, erter, gulrot, rotpersille, knollselleri, hodekål, rosenkål, kålrot*
- **Boxer**: Relativ god effekt. Godkjent i *potet*. Minor use/ off-label i mange vekster
- **Lentagran**: Meget god effekt. Godkjent i *løk, purre, kålvekster, fôrmais, asparges*. Minor use i en del andre grønnsaker
- **Matrigon**: Meget god effekt. Godkjent i mange *korsblomstra vekster og mais*. Off-label i *kepaløk*
- **DFF/ Legacy**: Meget god effekt. Minor use i flere grønnsakskulturer
- **Betanal**: Relativ god effekt. Godkjent i *beter, jordbær*
- **Goltix**: Relativ god effekt. Godkjent i *beter, jordbær*
- **Maister + Mero**: Meget god effekt. Godkjent i *fôrmais*
- *Korn og oljevekster*: Oftest ikke behov fordi åker skygger godt når søtvier spirer. Mange ugrasmidler har god effekt (eks. Flurostar, Starane XL, Cleave, Tripali, Zypar)

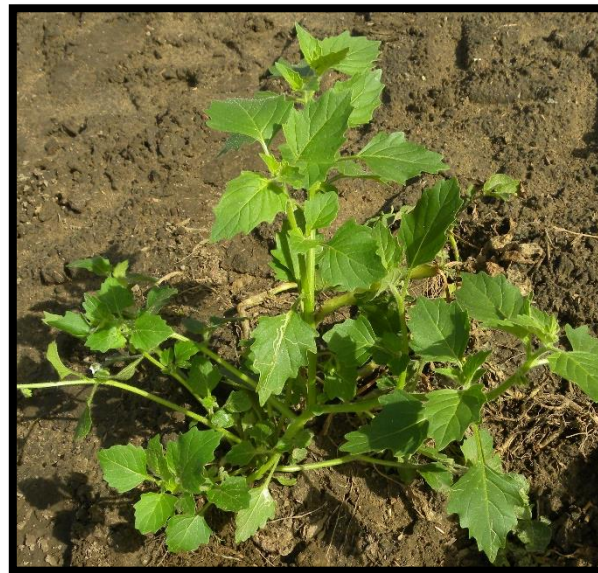
ANDRE SØTVIERARTER

Vi ser at vi har flere typer søtvier på jordbruksareal i Norge. Forekomsten av bl.a fysalissøtvier er økende og opptrer oftest flekkvis i åkeren.

Fysalissøtvier/ begersøtvier

Solanum physalifolium

- Hårete stengler og blader
- Ofte med noe mindre opprett vekst og lengre blader enn svartsøtvier
- Grønnere farge (svartsøtvier er mer "grønnsort")
- Bladkant kan være slett eller takkete
- Mer frodig og dekkende plante enn svartsøtvier
- Blomstrer etter ca 510 døgngrader, i juli-september
- Grønne-brune bær
- Mindre enn 30 frø/ bær
- Bekjempes med samme metoder som svartsøtvier, men kan ha ulik følsomhet for de ulike kjemiske plantevernmidlene

Fysalissøtvier – slett bladkant til venstre og takkete til høyre

Norsk Landbruksrådgiving Viken

Hjemmeside: <https://viken.nlr.no/>

Finansiert av Fylkesmannen i Vestfold (2017)

Revidert utgave i 2023 finansiert av Forskningsmidlene for jordbruk og matindustri (FFJ/JA) via forprosjektet «Problemugrasene Svartsøtvier og Begersøtvier. Økt kunnskap om biologi, omfang og integrerte bekjempningsmetoder»

Fylkesmannen i Vestfold

Forskningsmidlene
for jordbruk og matindustri

Norsk
Landbruksrådgiving